DON SCRÚDAITHEOIR

SCRÚDUIMHIR

Mór-Iomlán na Marcanna

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH 2013

EACNAMAÍOCHT BHAILE

GNÁTHLEIBHÉAL

DÉ hAOINE 14 MEITHEAMH – TRÁTHNÓNA 2.00 – 4.00

Iomlán na Marcanna 240

TREORACHA d'IARRTHÓIRÍ

1. ROINN A - 80 marc.
   Freagair 16 (sé cinn déag) de na ceisteanna ó Roinn A.
   Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

2. ROINN B – 160 marc.
   Freagair 4 (ceithre) ceist ó Roinn B.
   Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

3. ***Freagair na ceisteanna sa spás atá ann dóibh.***

STAMPA AN IONAID

Don scrúdaitheoir amháin

CEIST	MARC
Roinn A (Iomlán)	
Roinn B **1**	
2	
3	
4	
5	
6	
IOMLÁN →	
GRÁD →	

1. Suim na n-iomlán deireadh leathanaigh	
2. Mór-iomlán na gceisteanna / ceiste nár ceadaíodh	
3. An t-ollmharc cruinn a bronnadh (1 lúide 2)	
4. Breismharc do fhreagairt trí mheán na Gaeilge (más i gceist)	
5. Marc iomlán má bronnadh breismharc do fhreagairt trí Ghaeilge (3+4)	

Nóta: Caithfidh an marc i líne 3 (nó líne 5 má bronnadh breismharc do fhreagairt trí mheán na Gaeilge) a bheith cothrom leis an marc sa bhosca **Mór-Iomlán na Marcanna** thuas.

ROINN A
80 marc

Freagair 16 (sé cinn déag) ceist díobh seo a leanas. Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

1. Liostaigh **ceithre** bhia ar foinse mhaith próitéine iad.

(i) ______________________ **(ii)** ______________________

(iii) ______________________ **(iv)** ______________________

2. Ainmnigh na **ceithre** ghrúpa bia.

(i) ____

(ii) ____

(iii) ____

(iv) ____

3. Cuir in iúl le tic **[✓]** cé acu fíor **nó** bréagach atá **gach ceann** de na ráitis seo a leanas.

		FÍOR	BRÉAGACH
(i)	Is meascán de shalann agus uisce é síoróip.		
(ii)	Is cáis bhog í cáis céadair.		
(iii)	Ciallaíonn beiriú bia a chócaráil in uisce atá ag boilgearnach go tapa.		

4. Ainmnigh **trí** fhadhb sláinte a mbeadh baint acu le haiste bia mhícheart.

(i) ____

(ii) ____

(iii) ____

5. Cuir **gach** ceann de na glasraí atá liostaithe thíos faoin gceannteideal ceart.

cairéid piseanna spionáiste piobair trátaí oinniúin leitís

GLASRAÍ GLASA	PISEÁNACHA	FRÉIMHE	TORTHAÍ

6. Cad is tomhaltóir ann?

7. Cén t-eolas a thugann an tsiombail seo don tomhaltóir?

8. Luaigh **dhá** bhuntáiste a bhaineann le córas comhdaithe sa bhaile.

(i)

(ii)

9. Tabhair **ceithre** mhodh íocaíochta d’earraí agus do sheirbhísí.

(i) **(ii)**

(iii) **(iv)**

10. Luaigh **ceithre** threoirlíne siopadóireachta atá neamhdhíobhálach don timpeallacht.

(i)

(ii)

(iii)

(iv)

11. Cuir tic **[✓]** leis an bhfreagra ceart.

(i) Is é is brí le teaghlach núicléach ná tuismitheoirí agus a bpáistí ag maireachtáil sa teach céanna. ☐

(ii) Is é is brí le mórtheaghlach ná tuismitheoir amháin agus a p(h)áistí. ☐

(iii) Is é is brí le teaghlach cumaiscthe ná dhá theaghlach mar thoradh ar an dara caidreamh. ☐

12. Liostaigh **trí** threoirlíne ba chóir a leanúint ionas go mbeidh sláinteachas pearsanta maith agat.

(i) ____________________

(ii) ____________________

(iii) ____________________

13. Tabhair **dhá** chúis a bhfuil sé tábhachtach dóthain codlata a fháil.

(i) ____________________

(ii) ____________________

14. Ainmnigh **trí** tháirge sláinte fiacla ar féidir a úsáid chun fiacla agus drandail shláintiúla a choimeád.

(i) ____________________

(ii) ____________________

(iii) ____________________

15. Cén t-eolas a thugann an tsiombail seo don tomhaltóir?

____

____

____

____

16. Tabhair **dhá** bhuntáiste a bhaineann le cuisneoir a úsáid.

(i) ____________________

(ii) ____________________

17. Luaigh **trí** thoisc ba chóir a chur san áireamh agus inneall fuála á cheannach agat.

(i) ____

(ii) ____

(iii) ____

18. Luaigh **dhá** fheidhm atá ag cuirtíní.

(i) ____

(ii) ____

19. Cén fáth a n-úsáideann déagóirí oiriúintí faisin?

____

____

____

Tabhair sampla **amháin** d'oiriúint faisin.

____

20. Cén t-eolas a thugann **gach ceann** de na siombailí cúraim fabraice seo don tomhaltóirr?

(i)

(ii)

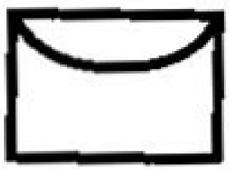

(i) ____________________

____

(ii) ____________________

____

ROINN B
160 marc

Freagair 4 (ceithre) ceist ón roinn seo. Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

1. Is sampla é eorna de ghraínne arbhair.

(a) Ainmnigh **ceithre** ghránaigh eile.

(i) ______________________ **(ii)** ______________________

(iii) ______________________ **(iv)** ______________________

(b) Ainmnigh na gránaigh a úsáidtear chun na táirgí seo a leanas a dhéanamh.

TÁIRGE	GRÁNAIGH
Plúr	
Calóga arbhair	
Leite	
Cístí ríse	

(c) Luaigh **trí** bhuntáiste a bhaineann le gránaigh a chur san áireamh san aiste bia laethúil.

(i) ____

(ii) ____

(iii) ____

(d) Ainmnigh **ceithre** chineál plúir a úsáidtear sa bhácáil agus tabhair úsáid **difriúil** do gach cineál díobh.

CINEÁL PLÚIR	ÚSÁID

2. **(a)** Cuir **gach ceann** de na héisc atá liostaithe thíos faoi na ceannteidil chearta

Trosc, bradán, portán, faoitín, ronnach, cloicheáin, scadáin, diúilicíní

RANGÚ ÉISC		
IASC OLÚIL	**IASC GEAL**	**SLIOGIASC**

(b) Liostaigh na buntáistí a bhaineann le hiasc a chur san áireamh san aiste bia.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

(c) Cad iad na treoirlínte ba chóir a leanúint agus iasc úr á cheannach agus á stóráil agat?

Ceannach ______________________________

____

____

____

Stóráil ______________________________

____

____

____

(d) Ainmnigh **trí** mhodh le hiasc a chócaráil.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

(e) Mol **dhá** ghairnis a bheadh oiriúnach do mhiasa éisc.

(i) ______________ **(ii)** ______________

3. **(a)** Ainmnigh **ceithre** ábhar a úsáidtear do phacáistiú.

(i) ______________ **(ii)** ______________

(iii) ______________ **(iv)** ______________

(b) Tabhair **ceithre** chúis a bhfuil gá le hearraí a phacáistiú.

(i) ______________

(ii) ______________

(iii) ______________

(iv) ______________

(c) Liostaigh **trí** mhíbhuntáiste a bhaineann le róphacáistiú.

(i) ______________

(ii) ______________

(iii) ______________

(d) Déan cur síos ar conas ba chóir fáil réidh le ceallraí/cadhnraí.

____

4. **(a)** Ainmnigh **trí** bhunriachtanas daonna.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

(b) Liostaigh **trí** fhreagracht páistí sa teaghlach.

____

____

____

(c) Cad iad na príomhchúiseanna a mbíonn coimhlint idir páistí agus daoine fásta sa teaghlach?

____

____

____

(d) Luaigh **trí** bhealach le coimhlint a sheachaint sa teaghlach.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

(e) Cad iad na céimeanna ba chóir do dhéagóir a ghlacadh má tá bulaíocht á déanamh air/uirthi?

____

____

____

5. **(a)** Tabhair **trí** úsáid difriúla d'uisce sa teach.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

(b) Luaidh **trí** mhodh le huisce a shábháil sa teach.

____

____

____

(c) Roghnaigh an focal ceart ón liosta seo a leanas chun **gach ceann** de na habairtí a chomhlánú.

Scagachán **aol** **clóirín** **fluairíd** **príomhphíopa**

(i) Is féidir ______________ a chur leis an uisce chun na fiacla a neartú.

(ii) Is é is brí le ______________ ná eisíontais a bhaint den uisce.

(iii) Fágann an t-uisce an t-ionad cóireála uisce trí phíobán mór ar a nglaoitear an ______________.

(iv) Cuirtear ______________isteach chun baictéir a mharú.

(d) Cad is brí le truailliú uisce?

____

____

____

(e) Tabhair **dhá** chúis le truailliú uisce.

(i) ______________________________

____

(ii) ______________________________

____

6. **(a)** Liosaigh **dhá** threoirlíne ba chóir a leanúint agus inneall fuála á roghnú, á úsáid agus cúram á thabhairt dó.

(i) Roghnú (i)____

____

(ii) ____

____

(ii) Úsáid (i) ____

____

(ii) ____

____

(iii) Cúram (i) ____

____

(ii) ____

____

(b) Ainmnigh na codanna den inneall fuála a bhfuil na lipéid **1, 2, 3, 4** agus **5** orthu.

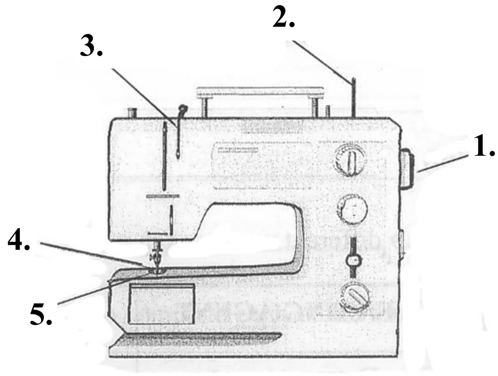

____

____

____

____

(c) Tabhair cúis dhifriúil do **gach ceann** de na lochtanna seo agus inneall fuála á úsáid agat.

(i) briseann an snáthaid ____

____

(ii) briseann an snáithe ____

____

(iii) greamanna lúbacha ____

____

Leathanach Bán